

اطلاعاتو ته د لاسرسي د څارني کميسيون
 کميسيون نظارت دسترسي په اطلاعات
 Oversight Commission on
 Access to Information

کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات

گزارش فعالیت های سالانه (حمل - حوت ۱۳۹۶)

صفحات

فهرست مطالب

الف.....	خلاصه گزارش.....
ج.....	معرفی.....
۱.....	بخش اول: فعالیت های کمیسیون.....
۱.....	تدوین اسناد برای پیشبرد کار ها و ایجاد سهولت برای متقاضیان اطلاعات(شهروندان/ نهادها).....
۱.....	تدوین ستراتیژی ملی دسترسی به اطلاعات.....
۱.....	طرز العمل رسیدگی به شکایات.....
۱.....	تسويد طرز العمل طبقه بندی اطلاعات.....
۱.....	رهنمود چگونگی استفاده شهروندان از قانون دسترسی به اطلاعات.....
۲.....	طرز العمل طرز سلوک.....
۲.....	انجام سروی در ۱۷ اداره.....
۲.....	تجلیل از روز جهانی دسترسی به اطلاعات.....
۲.....	نظارت از مراجع مسئول اطلاع رسانی.....
۳.....	یافته های هیئت.....
۳.....	تقاضای اطلاعات و درج شکایات.....
۳.....	تقاضای اطلاعات.....
۴.....	درج شکایت به کمیسیون.....
۴.....	فعالیت های ظرفیت سازی.....
۴.....	برنامه های آگاهی دهی، جلسات و کنفرانس ها.....
۴.....	هماهنگی با نهاد های کمک کننده (دونرها).....
۵.....	بخش دوم: چالش ها و مشکلات کمیسیون.....
۵.....	ایجاد کمیسیون های ولایتی.....
۵.....	تقاضای اطلاعات و شکایات.....
۵.....	بودجه کمیسیون.....
۶.....	ضرورت های کمیسیون.....
۷.....	بخش سوم: فعالیت های آینده.....
۷.....	تطبيق ستراتیژی ملی دسترسی به اطلاعات.....
۷.....	نظارت از مراجع مس اطلاع رسانی.....
۷.....	تدوین اسناد تقنینی جهت بهبود مدیریت اسناد و سایر موارد (مرتبط به دسترسی به اطلاعات).....
۷.....	تهیه مقرر طبقه بندی اطلاعات.....
۷.....	ساختن سیستم الکترونیکی مدیریت تقاضا و شکایات متقاضیان.....
۷.....	رسیدگی به شکایات.....
۸.....	برنامه های آگاهی دهی و ظرفیت سازی.....
۹.....	نتیجه گیری.....

خلاصه گزارش

چنانچه به همه هویدا است، کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات در حالی آغاز به فعالیت نمود که، نه تعهدی برای ارایه اطلاعات و خود داشت و نه هم آگاهی کافی در ادارت عامه مبنی بر حق دسترسی اتباع کشور به اطلاعات، ولی کمیسیون با وجود این همه موارد توانسته است تا حال، برای تأمین حق دسترسی به اطلاعات در سراسر کشور، ازدیاد تقاضای اطلاعات از طرف شهروندان و نهادها و تسریع روند ارایه اطلاعات از طرف ادارت، اقدامات لازم را روی دست گرفته و ادامه دهد. تأمین نسبی حق دسترسی اتباع کشور به اطلاعات را می توان یک دستاورد و آغاز خوب تعبیر نمود و بدون شک که تعمیم و گسترش فرهنگ دسترسی به اطلاعات نیاز به راه اندازی برنامه های بیشتر و متداوم آگاهی دهی، ارتقای ظرفیت، نشست های مشورتی، نظارتی و ارزیابی در ادارات دولتی و غیر دولتی دارد.

کمیسیون از آغاز فعالیت تا حال برای ادامه فعالیت های فراگیر و مؤثرتر به امکانات و منابع مادی و معنوی شدیداً نیاز مند بوده، که خوش بختانه یک مقدار آن توسط حکومت/وزارت اطلاعات و فرهنگ و مقدار کثیر آن بعد از انعقاد تفاهم نامه توسط نهادهای همکار بین المللی چون (انترنیوز و یو اس آی پی) تهیه و مساعدت گردید ولی این مساعدت ها کافی نبوده و ایجاب می کند تا منابع بیشتر مادی و معنوی بیشتر در اختیار کمیسیون قرار گیرد. دیدبان شفافیت افغانستان از جمله همکاران بسیار نزدیک کمیسیون بوده و نهاد های چون دی آی، یونسکو، یو ان دی پی و جی آی زید نیز با کمیسیون همکاری مالی و تخنکی داشته که شامل تدوین ستراتیژی ملی دسترسی به اطلاعات، جذب کارمندان و خریداری بعضی از اجناس ضروری اداری می شوند.

با آنکه سطح تقاضای اطلاعات از طرف شهروندان، ارایه اطلاعات از طرف ادارات و درج شکایات مبنی بر عدم ارایه اطلاعات، تا حال بسیار پائین است، ولی کمیسیون امید وار است با پلان جامع که طرح نموده است در سال های آینده، سطح تقاضا و ارایه اطلاعات به یک حدی نسبتاً قانع کننده بالا خواهد رفت.

کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات که به اساس قانون امور اداری و بودجوی آن مربوط وزارت اطلاعات و فرهنگ می گردد، از همان آغاز تا حال با مشکلات جدی با وزارت از این ناحیه مواجه بوده و با وجود ملاقات های متعدد با رهبری وزارت اطلاعات و فرهنگ این مشکلات تا هنوز پا برجاست، وزارت اطلاعات و فرهنگ نتوانسته است کارمندان کافی که قبلاً روی آن تفاهم شده بود، برای پیشبرد امور کمیسیون استخدام نماید، همچنان پیشنهادات کمیسیون بسیار بطی پیگیری می شوند و حتی پیشنهادات از یک سال مالی به سال مالی دیگر محول می گردند، با وجود تعهدات مکرر حد اقل یک واسطه نقلیه و مکان مناسب و مجهز با وسایل برای کمیسیون تدارک نگردید، امکانات و وسایل تخنکی که در کمیسیون موجود است اکثریت آن توسط ادارات همکار بین المللی تهیه شده و معاش حدود شش تن از کارمندان به اساس قرار داد از طرف همین نهادها پرداخته می شود.

کمیسیون به منظور تعیین و روشن ساختن بهتر خطوط کاری برای ادارات، رسانه ها و نهاد های ذیدخل (مدنی) بعد از انعقاد چندین نشست مشورتی با اشتراک نمایندگان ادارات و نهاد های یادشده و متخصصین داخلی و بین المللی، ستراتیژی ملی دسترسی به اطلاعات را طرح و تدوین نمود و در نظر دارد تا در روشنی همین ستراتیژی برنامه های نظارتی خویش را در سال ۱۳۹۷ افزایش دهد.

کمیسیون طی سال ۱۳۹۶ طرز العمل طرز سلوک، طرز العمل ثبت و رسیدگی به شکایات، ستراتیژی ملی دسترسی به اطلاعات و طرح تعدیلی قانون دسترسی به اطلاعات را آماده ساخته و پلان دارد طی سال ۱۳۹۷ برنامه های آگاهی دهی، در ادارات و نهادها، برنامه

الف

اطلاعاتو ته د لاسرسي د څارنې کمېسيون
کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات
Oversight Commission on
Access to Information

های ارتقای ظرفیت به مسئولین مراجع اطلاع رسانی، نشست های مشورتی، جلسات تعقیبی، کنفرانس های مطبوعاتی به مناسبت های مختلف، نظارت بر اساس ستراتیژی ملی دسترسی به اطلاعات، گسترش فعالیت ها به ولایات، حد اقل به زونها را طرح و تطبیق نماید

معرفی

آین گزارش در بر گیرنده تمام فعالیت های کمیسیون می باشد، که شامل برنامه های آگاهی دهی به مسئولین ادارات عامه، شبکه های زنان، مراکز علمی، نهاد های مدنی، رسانه ها و شوراهای مردمی می شود، همچنان در این گزارش در مورد کنفرانس های متعدد، جلسات کمیسیون، کمپاین آگاهی دهی، تدوین ستراتیژی و اسناد مرتبط به حق و قانون دسترسی به اطلاعات و جلسات با مقامات دولتی و دونه ها معلومات ارایه می گردد، که به سه بخش تقسیم بندی گردیده و شامل موارد ذیل می گردد.

بخش اول: فعالیت های کمیسیون

بخش دوم: چالش ها و مشکلات کمیسیون

بخش سوم: فعالیت های آینده

بخش اول: فعالیت های کمیسیون

تدوین اسناد برای پیشبرد کار کمیسیون و ایجاد سهولت برای متقاضیان اطلاعات (شهروندان/ نهادها)

کمیسیون جهت تنظیم بهتر امور و رهنمایی شهروندان اسناد ذیل را تهیه و ترتیب نموده است:

۱. ستراتیژی ملی دسترسی به اطلاعات
۲. نهایی سازی طرزالعمل رسیدگی به شکایات
۳. رهنمودچگونگی استفاده از قانون برای شهروندان
۴. تسوید مقررۀ طبقۀ بندی اسناد
۵. تعدیل قانون دسترسی به اطلاعات
۶. نهایی سازی طرز سلوک

تدوین ستراتیژی ملی دسترسی به اطلاعات

ستراتیژی ملی دسترسی به اطلاعات که تحت نام (تحقق دسترسی به اطلاعات در عمل) از طرف کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات تدوین گردیده است، بعد از انعقاد چندین نشست مشورتی با نهاد های ذیدخل (ادارات عامه، رسانه ها، نهاد های مدنی جمع اعضای کمیسیون) و جمع آوری نظریات، پیشنهادات و انتقادات آنها، با همکاری تخنیکی متخصصین بین المللی و کمک مالی نهاد دی آی Democracy International ساخته شد که راهکار روشن را برای ادارات عامه، رسانه ها و نهاد های مدنی پیشبینی نموده است، دیدگاه این ستراتیژی این است تا ادارات با میکانیزم های ارایۀ اطلاعات و حسابدھی به مردم، زمینۀ مشارکت آنها را در تصمیم گیری های دولت فراهم ساخته و از شفافیت در اجراءات دولت، مردم را اطمینان دهند.

طرزالعمل رسیدگی به شکایات

طرزالعمل رسیدگی به شکایات برای رسیدگی بهتر و قانونمند به شکایات در ۹ ماده تصویب شده است که راهکار های جامع و مؤثر را برای رسیدگی به موقع و منصفانه به شکایات متقاضیان را پیشبینی نموده است، هدف اساسی این طرزالعمل را تعیین نحوه ثبت و رسیدگی به شکایات متقاضیان، تشکیل می دهد.

تسوید طرزالعمل طبقه بندی اطلاعات

طبقه بندی اطلاعات یکی از موارد مهم برای بهبود مدیریت، نگهداری، ارایه و یا عدم ارایۀ اطلاعات به شمار می آید، متأسفانه به جزء از ادارات محدود، اکثریت ادارات هیچ راهکاری برای طبقه بندی اطلاعات ندارند، به این اساس کمیسیون طرزالعمل طبقه بندی اطلاعات را تهیه نمود و فیصله شد تا این طرزالعمل به مقررۀ ارتقا پیدا نماید، موضوعات که در این مقررۀ گنجانیده خواهد شد عبارت از: اهداف، نگهداری اسناد، مسولیت کارمندان، اطلاعات و اسناد، اطلاعات و اسناد عادی و قابل نشر، اطلاعات و اسناد محرم و غیر قابل نشر، درجۀ محرمیت اطلاعات و اسناد، کارمندان ادارات، کارمندان قراردادی و مؤیدات می باشد، این مقررۀ می تواند به گونه نمونه توسط دیگر ادارات نیز مورد استفاده قرار گیرد.

رهنمود چگونگی استفاده شهروندان از قانون دسترسی به اطلاعات

رهنمود چگونگی استفاده شهروندان از قانون دسترسی به اطلاعات که به منظور رهنمایی مردم از شیوه ها و مزایای قانون تهیه شده است، تمام میکانیزم های تقاضای اطلاعات، شیوه های درج شکایات، استثنائات و مشوره های لازم برای متقاضیان اطلاعات در آن درج است، تا شهروندان با استفاده از آن بتوانند به گونه بهتر، مؤثر و سریعتر به اطلاعات دسترسی یابند.

طرز العمل طرز سلوک

طرز العمل طرز سلوک کمیسیون که در بر گیرنده اعضای کمیسیون و همچنان کارمندان کمیسیون می شود، توسط اعضای کمیسیون تهیه و نهایی شده است، هدف از ترتیب طرز سلوک این است که معیار های واضح و خطوط قرمز برای مدیریت عملکرد و فعالیت های اعضا و کارکنان کمیسیون ایجاد گردد. این طرز سلوک شامل موارد چون: احکام عمومی، مبنی قانونی، هدف، اصطلاحات، وظایف و مکلفیت ها، اصول خدمت و سلوک، تحکیم قانونیت، ثبات، صداقت و حفظ بیطرفی، شفافیت و حسابدهی، موثرت و مثمريت، طرز روابط و هماهنگی، طرز فعالیت نظارتی، طرز گزارشدهی و احکام متفرقه می گردد، در اخیر طرز العمل تعهد نامه نیز ضمیمه می باشد.

انجام سروی همه جانبه در ۱۷ اداره

کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات به همکاری تخینکی مؤسسه دیموکراسی انترنشنل در هفده وزارتخانه سروی را انجام داد که طی آن، مراجع مسئول اطلاع رسانی از لحاظ اداری، تجهیزات و انجام فعالیت ها به اساس احکام قانون، رعایت ماده چهاردهم در زمینه نشر پیشگیرانه اطلاعات در وب سایت و رسانه ها و ارایه اطلاعات به متقاضیان، تحت سروی قرار گرفتند، نتایج سروی طی کنفرانس مطبوعاتی به رسانه ها و از این طریق با ملت شریک ساخته شد و به شکل نمونه سه اداره برتر با تقدیم کلید های طلایی تقدیر و سه اداره کم کار با نشان دادن قفل های زنگ زده تنبیه شدند. در این کنفرانس از تمام ادارات خواسته شد تا خود را متعهد و آماده به ارایه و نشر اطلاعات مطابق قانون دسترسی به اطلاعات بسازند و اگر در زمینه به همکاری کمیسیون نیاز دارند، کمیسیون همیشه در خدمت ایشان خواهد بود.

تجلیل از روز جهانی دسترسی به اطلاعات

کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات برای دومین بار در تاریخ کشور، طی محفل با شکوه با اشتراک اراکین بلند رتبه دولتی، مسئولین نهاد های مدنی، فعالین حقوق، رسانه ها و شهروندان کشور، روز جهانی دسترسی به اطلاعات را تجلیل و بزرگداشت نمود، به پیشواز تجلیل از روز جهانی دسترسی به اطلاعات، کمپاین رسانه یی نیز به راه انداخته شد که طی آن بعضی از رسانه ها سپات های تلویزیونی تهیه شده توسط کمیسیون را به نشر رساندند، در رسانه های اجتماعی کمیسیون پیام های مرتبط به حق دسترسی به اطلاعات به نشر رسیدند، اکثریت رسانه ها به اساس هماهنگی و تقاضای کمیسیون، در برنامه های اختصاصی شان موضوع حق و قانون دسترسی به اطلاعات را با کارشناسان مورد بحث قرار دادند، اعضا و کارمندان کمیسیون نیز به اساس دعوت رسانه ها در بحث های رسانه یی، روی فعالیت های کمیسیون، مشکلات موجود فرا راه دسترسی به اطلاعات در کشور و فعالیت های آینده کمیسیون روشنی انداخته و از دولت، جامعه مدنی، رسانه و مردم خواستند تا با همکاری همه جانبه و پیگیر، دست به دست هم داده، دسترسی به اطلاعات را در کشور تقویت بخشیده و فرهنگ ارایه اطلاعات را تعمیم نمایند.

نظارت از مراجع اطلاع رسانی

هیئت نظارتی کمیسیون که متشکل از سه عضو و کارمندان بخش دارالانشاء کمیسیون بود، جهت نظارت از کارکرد ادارات در مورد تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات بخصوص بررسی ایجاد و چگونگی فعالیت مراجع مسئول اطلاع رسانی، ملاقات های دوره یی را با هیئت رهبری ادارت روی دست گرفتند، هیئت متذکره براساس ماده نهم، ماده دهم و چهاردهم قانون دسترسی به اطلاعات، از چهارده اداره ذیل نظارت مستقیم نمودند و نیز طی یک پرسش نامه مراجع مسئول اطلاع رسانی ادارات، ارزیابی و نظارت گردیدند، ادارات که توسط این هیئت مورد نظارت قرار گرفتند، قرار ذیل اند:

- ✓ وزارت کار و امور اجتماعی
- ✓ وزارت معادن و پترولیم

- ✓ وزارت مبارزه با مواد مخدر
- ✓ وزارت معارف
- ✓ وزارت امور سرحدات، اقوام وقبائل
- ✓ وزارت زراعت، آبیاری ومالداری
- ✓ وزارت احیاء وانکشاف دهات
- ✓ وزارت تجارت وصنایع
- ✓ وزارت فوائد عامه
- ✓ وزارت اطلاعات و فرهنگ
- ✓ سره میاشت
- ✓ ریاست تربیت بدنی و ورزش
- ✓ شرکت برشنا
- ✓ کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی

یافته های هیئت: براساس یافته های هیئت نظارتی کمیسیون هیچ یک از ادارات متذکره براساس قانون خدمات ملکی کارمندان مشخص و مسئول مرجع اطلاع رسانی را رسماً استخدام و توظیف ننموده، بلکه در پهلوی ریاست های اطلاعات و آگاهی عامه، نشرات و یاهم دفتر سخنگوی ادارات یک و یا دو نفر کارمند خویش را ضمن داشتن وظایف اصلی شان بطور فرعی به حیث مسئول مرجع اطلاع رسانی به کمیسیون معرفی نموده اند.

اکثریت کارمندی که جهت اطلاع رسانی براساس قانون دسترسی به اطلاعات موظف گردیده بودند، حین تقاضای اطلاعات از نحوه ارایه اطلاعات مطابق به قانون دسترسی به اطلاعات آگاهی کامل نداشتند.

اشخاصی که منحیث مسئول مرجع اطلاع رسانی به کمیسیون معرفی شده بودند، در برنامه های آموزشی و ارتقای ظرفیت که از طرف کمیسیون برای آنها در نظر گرفته شده بود، یک تعداد آنها اشتراک ننموده، کارمندان عوضی را معرفی نموده بودند که هیچنوع مسئولیت اطلاع رسانی را در اداره بعهده نداشتند و همین امر باعث شده است که مسئولین مراجع اطلاع رسانی نتواند مطابق قانون به متقاضیان اطلاعات ارایه نمایند و یا تعهدی در قبال قانون دسترسی به اطلاعات داشته باشند، چون در تماس مکرر کمیسیون جهت اشتراک در برنامه های مختلف کمیسیون استدلال اکثریت کارمندان معرفی شده ادارات این بود که ما مطابق قانون خدمات ملکی استخدام شده ایم و مکلفیم تا به وظایف محوله بست خویش رسیدگی کنیم که این مسئولیت اطلاع رسانی مکلفیت اصلی ما نبوده و منحیث همکار و درصورت داشتن وقت اضافی به مکلفیت های اطلاع رسانی می پردازیم.

تقاضای اطلاعات و درج شکایات

متقاضیان اطلاعات نهاد ها، رسانه ها و شهروندان عادی را شامل می شود که به تازگی از حق و قانون دسترسی به اطلاعات آگاه شده اند و عملاً تقاضا می نمایند، دسترسی به اطلاعات در سه مرحله خلاصه می شود: ۱- تقاضای اطلاعات ۲- شکایت به اداره که اطلاعات از آن خواسته شده ۳- شکایت به کمیسیون.

تقاضای اطلاعات

از اینکه طی سالهای اول و دوم ایجاد کمیسیون سطح آگاهی مردم از قانون و حق دسترسی به اطلاعات بسیار پائین بود بناءً تقاضای اطلاعات انگشت شمار بود که در گزارش های سال های قبل از آن تذکر به عمل نیامد، خوشبختانه طی سال ۱۳۹۶ سطح تقاضا یک مقدار بلند رفت و ۱۷۶ تقاضا از طرف نهاد ها و شهروندان صورت گرفت و امیداست سطح تقاضا در سال ۱۳۹۷ از این هم بیشتر شود.

درج شکایت به کمیسیون

قسمیکه قبلاً اشاره شد بعد از تقاضای اطلاعات دو مرحله شکایت وجود دارد، زمانیکه متقاضی از ارایه اطلاعات راضی نباشد حق شکایت به اداره را دارد و اگر از رسیدگی به شکایت در اداره هم راضی نباشد در مرحله سوم حق شکایت به کمیسیون را دارد و کمیسیون مکلف است طی دو جلسه نوبتی خویش به شکایات واصله رسیدگی منصفانه نماید، کمیسیون توانسته است تا حال ۱۸ مورد شکایت را از طرف نهاد های مختلف و شهروندان دریافت و مورد بررسی و رسیدگی قرار دهد.

فعالیت های ظرفیت سازی

کمیسیون برای ظرفیت سازی ادارات و کارمندان هیچ گونه منابع در اختیار ندارد، ولی با آنهم دو برنامه تعقیبی با مسئولین مراجع اطلاع رسانی ۱۲ اداره داشت که طی آن کاستی های که به اساس نظارت هیئت، تشخیص داده شده بود با آنها شریک ساخت، علاوه بر روی لایحه وظایف و مسئولیت های آنها بحث صورت گرفت و رهنمایی لازم در بخش اخذ تقاضا، ثبت شکایات، نشر اطلاعات، تنظیم و مدیریت اطلاعات به اساس احکام قانون و موارد مرتبط، برای شان ارایه شد.

برنامه های آگاهی دهی، جلسات و کنفرانس ها

کمیسیون در سال ۱۳۹۶ توانسته است ۴۸ برنامه را که شامل، کنفرانس های مطبوعاتی، نشست های مشورتی و جلسات آگاهی دهی و ارتقای ظرفیت می گردد، انجام داده است که طی آن ۲۲۲۸ نفر را که شامل ۴۱۶ زن ۱۸۱۲ مرد می شود، تحت پوشش مستقیم قرار داده است، هر برنامه جهت نیل به هدف خاصی صورت گرفته است، در کنفرانس های مطبوعاتی یافته های کمیسیون به اساس نظارت از طریق رسانه ها با مردم شریک ساخته شده است و همچنان ادارت موفق تقدیر و ادارات غیر موفق تنبیه شدند.

جلسات مشورتی به منظور جمع آوری نظریات و پیشنهادات نهاد ها تدویر یافته است که این نظریات در تدوین ستراتیژی ملی، تعدیل قانون دسترسی به اطلاعات و پلان های کمیسیون جا داده شده است.

برنامه های آگاهی دهی به منظور بلند بردن سطح آگاهی مردم از حق و قانون دسترسی به اطلاعات، در ادارات عامه، مراکز علمی، شوراهای مردمی، نهاد های مدنی و نهاد های مخصوص زنان راه اندازی گردید است، در این برنامه میکانیزم عملی دسترسی به اطلاعات، اهمیت دسترسی به اطلاعات در افشای موارد فساد و ایجاد شفافیت، تقویت حکومتمداری باز و فراهم سازی زمینه مشارکت مردم در تصمیم گیری های دولت، به اشتراک کنندگان با ارایه مثال ها و تجارب کشور های پیشتاز در این عرصه، توضیح و تشریح گردیده است.

هماهنگی با نهاد های کمک کننده (دو نر ها)

کمیسیون که جلسات هماهنگی با دو نر ها را به شکل ماهوار تدویر می نمود طی سال ۱۳۹۶ به اساس سطح بلند تهدید های امنیتی نتوانست این جلسات را تدویر نماید، در حالیکه تدویر این جلسات نقش حیاتی را در پیشبرد فعالیت های کمیسیون ایفا می کند، هدف از تدویر این جلسات هماهنگی پیشرفت ها در بخش حق دسترسی به اطلاعات و همچنان اظهار نظر دونه روی همکاری آنان در بخش های مرتبط کاری کمیسیون می باشد، چنانچه قبلاً تذکر داده شد کمیسیون در بخش منابع مالی و منابع بشری شدیداً نیازمند است، که خوشبختانه بخش بزرگ این نیازمندی ها از بدو تأسیس تا حال از طرف دو نر ها مرفوع گردید است و کمیسیون تلاش خواهد کرد تا دوباره جلسات خود را به اساس یک تقسیم اوقات با نهاد های همکار از سر گیرد، چون کمک های مالی و تخنیکی این نهاد ها با کمیسیون، نقش مهم و حیاتی دارد.

بخش دوم: چالش ها و مشکلات کمیسیون

ایجاد کمیسیون های ولایتی

در بخش برنامه ها بزرگترین مشکل (سطح پائین آگاهی) از قانون و حق دسترسی به اطلاعات در مرکز و ولایت پنداشته می شود، این مشکل تا حدی در مرکز به اساس فعالیت های کمیسیون مرکزی مرفوع گردیده، اما در ولایات این مشکل با گذشتن هر روز بیشتر می شود و یگانه راه حل برای کاهش این مشکل ایجاد کمیسیون های ولایتی و معرفی آنان به کمیسیون مرکزی است، ایجاد این کمیسیون ها تکلیف قانونی وزارت اطلاعات و فرهنگ بوده، که متأسفانه تا حال هیچ اقدامی لازم صورت نگرفته است.

تقاضای اطلاعات و شکایات

با آنکه کمیسیون تا حدی توان در حدود امکانات در دست داشته توانسته است سطح آگاهی نهاد ها و شهروندان را بلند ببرد، ولی به هیچ صورت این اقدامات کافی نبوده و هنوز هم نیاز است تا کار بیشتر با شهروندان و ادارات عامه صورت گیرد تا آنها با میکانیزم های عملی تقاضای اطلاعات درج شکایت به اداره و درج شکایت به اساس احکام قانون به کمیسیون بیشتر آشنا شوند، بلند بردن سطح تقاضا بهترین مؤلفه برای آماده ساختن ادارات به رایۀ معیاری و قانونی اطلاعات به متقاضیان به شمار می رود و از طرف دیگر ادارات را مجبور می سازد، تا خود را به اساس احکام قانون عیار سازند.

بودجه و کارمندان کمیسیون

با آنکه چندین بار تذکر رفت، کمیسیون از جمله مشکلات بسیار جدی و عمده که با آن مواجه است، نبود بودجه مشخص که کمیسیون صلاحیت مصرف و یا حد اقل پیشنهاد مصرف آن را داشته باشد، است، با آنکه به اثر توجه دولت در سال ۱۳۹۶ دوازده میلیون افغانی در سر جمع بودجه وزارت اطلاعات و فرهنگ به کمیسیون اختصاص داده شد، ولی متأسفانه این بودجه در حالت ابهام توسط وزارت اطلاعات و فرهنگ به مصرف رسید و هیچ وضاحت در این مورد به کمیسیون ارایه نشد و بیشترین نیازمندیهای اساسی کمیسیون که به وزارت اطلاعات و فرهنگ پیشنهاد شده بود، طی مراحل نگردیده و از سال ۱۳۹۶ به ۱۳۹۷ محول گردید، چنانچه محضر است منابع مالی از جمله اساسی ترین منابع برای انجام فعالیت ها به حساب می آید، ولی متأسفانه کمیسیون از همان آغاز فعالیت تا حال با کمبود جدی منابع مالی (بودجه) مواجه بوده و تمام فعالیت های خود را به کمک منابع مالی نهاد های همکار به پیش می برد.

کارمندان

اعضای کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات به اساس تفاهم که با وزارت اطلاعات فرهنگ در بخش استخدام ۱۲ تن از کارمندان داشت، و لایحه وظایف آنها نیز توسط اعضای کمیسیون تهیه شد، اما بنابر بی توجهی وزارت اطلاعات و فرهنگ تمام این کارمندان با گذشت یک سال هم استخدام نشدند و این در حالیکه کمیسیون اشد نیاز به استخدام این کارمندان دارد، و بخش بزرگ کارمندانیکه همین اکنون در بخش دارالانشای کمیسیون مصروف کار اند، توسط نهاد های همکاری چون انترنیوز و یا هم با قرارداد بالمقطع مقرر شده اند.

ضرورت های کمیسیون

کمیسیون ضرورت های متنوع دارد که شامل جذب کارمندان کافی در بخش های مختلف برای دارالانشاء، اجناس، اسباب و وسایل ضروری دفتری چون: ساختمان، واسطه نقلیه، قرطاسیه، لوازم برقی و تکنالوژیکی می باشد. در صورتیکه ساختمان دیگر به کمیسیون در نظر گرفته نشود، پس کمیسیون به این موارد ضرورت دارد: پخته کاری راه و حویلی کمیسیون، ترمیم و مرمت تعمیر و لوازم تعمیر، ترمیم دروازه ها، کلکین ها و نصب شیشه های کمیسیون. در زمینه مرفوع ساختن ضروریات یاد شده چندین بار به وزارت اطلاعات و فرهنگ پیشنهاد شده و بارها پیگیری صورت گرفته اما وزارت اطلاعات و فرهنگ تا حال اقدامات لازم را روی دست نگرفته است. دوام چنین حالت، کمیسیون را در راستای نظارت از تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات با مشکلات جدی مواجه ساخته و در آینده نیز مواجه خواهد ساخت.

بخش سوم: فعالیت های آینده

تطبيق استراتیژی ملی دسترسی به اطلاعات

تهیه پلان جامع برای تطبيق بهتر استراتیژی ملی دسترسی به اطلاعات و نظارت از تطبيق این استراتیژی در ابتدا برنامه های آموزشی به منظور تشريك و توضیح استراتیژی تدویر خواهد یافت و به تعقیب آن نظارت صورت خواهد گرفت.

نظارت از مراجع مسئول اطلاع رسانی

کمیسیون مصمم است تا در سال ۱۳۹۷ پلان های نظارتی خویش را تقویت بخشد و از حدود ۶۰ مرجع اطلاع رسانی ادارات به اساس یک پلان جامع نظارت و ارزیابی نماید، هیئت نظارتی کمیسیون بخش های مختلف چون: موجودیت یک دفتر مشخص دارای لوحه تحت عنوان (مرجع مسئول اطلاع رسانی، وسایل و تجهیزات مرجع، وبسایت اداره، برخورد با مراجعین، موجودیت اسناد ضروری برای تقاضای اطلاعات، طرز العمل ها، رهنمود ها لوائح و ... مربوط، کتاب ثبت تقاضا و درج شکایات، اطلاعات نشر شده توسط مرجع به اساس احکام قانون، نیازمندی های موجود، چگونگی مراجعه متقاضیان به مرجع مسئول اطلاع رسانی و به دست آوردن فورم جهت تقاضای اطلاعات و مواردی که به اساس احکام قانون و لایحه وظایف تصویب شده توسط کمیسیون، مکلفیت های مسئول و کارمندان مرجع می باشد.

تدوین اسناد تقنینی جهت بهبود مدیریت اسناد و سایر موارد مرتبط دسترسی به اطلاعات:

تهیه مقرر طبقه بندی اطلاعات

این مقرر اکثریت موانع اداری و غیر قانونی که به اساس تعبیر های مختلف از محرم بودن و غیر محرم بودن اسناد صورت می گیرد را، بر طرف ساخته، متقاضیان و ارایه کنندگان را در روشنی قرار می دهد، تا کدام نوع اطلاعات قابل نشر و ارایه است و کدام اطلاعات محرم و غیر قابل نشر می باشد، از اینکه تجربه ادارات در این بخش کم است، بناءً کمیسیون صلاح دانست تا مقرر را تصویب نموده که بعداً ادارات نیز با الهام از این مقرر به طبقه بندی اسناد موجود در ادارات بپردازند.

تمدید و جامع ساختن لایحه وظایف مسئولین و کارمندان مراجع مسئول اطلاع رسانی

به اساس تجارب و یافته های اعضای کمیسیون، لایحه وظایف روشن و جامع که در بر گیرنده تمام مسئولیت های مرجع باشد، ترتیب شده و در اختیار ادارات قرار می گیرد، این لایحه وظایف ضمن آنکه مسئولین و کارمندان را متوجه مسئولیت های شان خواهد ساخت، کمک می کند تا تمام مواردی که در بخش تقاضای اطلاعات و ارایه اطلاعات ضروری است و باید مد نظر گرفته شود، بسیار به خوبی درک کنند.

ساختن و مدیریت سیستم الکترونیکی تقاضا و شکایات متقاضیان

سیستم آنلاین تقاضای اطلاعات، که در اکثریت کشور ها تجربه شده است، روند بسیار سهل، سریع و کم هزینه می باشد، که متقاضیان می توانند از هر جا تقاضا اطلاعات نموده و کسب اطلاعات نمایند، کمیسیون در نظر دارد با کمک و کسب تجارب از کشور های دیگر بخصوص کشور هند، سیستم خوب را در این زمینه به شرط آنکه بودجه کافی در اختیار داشته باشد، طرح و عملی نماید.

رسیدگی به شکایات

فعالاً کمیسیون شکایات متعدد را از مردم و نهاد ها دریافت می نماید، اما اینکه یک عده آن مرحله اول و دوم را بطور اصولی طی مراحل نموده است، از طرف کمیسیون راهنمای گردیده، بعد از طی مراحل درست، شکایت آنان پذیرفته و تحت بررسی و متعاقباً تحت

رسیدگی منصفانه قرار می گیرد. شکایات در یک بانک اطلاعات ثبت شده، تحت رسیدگی (توسط ملاقات های رو در رو، تماس تلفونی و مکتوبی) قرار می گیرند، علاوهً تا اینکه شکایت به مرحله قناعت بخش نهایی نرسد، بسته نمی شود.

برنامه های آگاهی دهی و ظرفیت سازی

- بعضی از فعالیت های کمیسیون ایجاب می کند تا به طور دوامدار و تعقیبی در جریان باشد، که برنامه های آگاهی دهی و ارتقای ظرفیت به ادارات عامه، نهاد های مدنی و دیگر ادارات داوطلب را در بر می گیرد، همچنان: برنامه های نظارتی مشمول این کتگوری می باشد.
- تدویر برنامه های آگاهی دهی در ولایات به کارمندان خدمات ملکی و نهاد های مدنی و شهروندان نیز ضرورت اساسی می باشد.

نتیجه گیری

یافته های کمیسیون طی مدت زمان گزارش دهی نشان میدهد که سطح آگاهی از قانون دسترسی به اطلاعات در ادارت عامه، نهادها و در مجموع بین شهروندان بسیار پایین است و نیاز است تا در زمینه کارهای بیشتر صورت گیرد، با آنکه کمیسیون در این بخش اضافه تر از امکان در دست داشته، تلاش نموده ولی به هیچ صورت کافی نبوده و یکی از دلایل عمده آن نبود امکانات کافی در اختیار کمیسیون میباشد.

کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات با کسب تجارب از فرصت ها، چالش ها و دست آوردهای سال های گذشته و برنامه های پلان شده برای سال ۱۳۹۷ ه.ش، در نظر دارد تا همکاری مستقیم دولت، شورای ملی، نهادهای مدنی، نهاد های رسانه یی، مراکز علمی، سکتور خصوصی، جامعه بین المللی و به خصوص شهروندان کشور را جهت رسیدن به هدف والای تأمین حق دسترسی به اطلاعات کسب نموده، گام های عملی بیشتری بردارد.

بلند بردن سطح آگاهی از قانون پوتنشیلی بالقوه است که به شکل اتومات ادارات را آماده ارایه قانونمند اطلاعات می سازد، به این اساس توجه بیشتر از طرف کمیسیون و دولت باید بالای فعالیت ها و امکاناتی صورت گیرد که سطح آگاهی را در بین جامعه بلند ببرد. افغانستان در زمره یک صد و بیست کشور جهان که دارنده قانون دسترسی به اطلاعات می باشد در جایگاه هفتاد و یکم قرار دارد و قانون دسترسی به اطلاعات افغانستان از ۱۵۰ نمره که به اساس جدول ۷ شاخصه به قوانین داده می شود، ۷۷ نمره را کسب نموده است، کمیسیون امید وار است که با تعدیل قانون نمرات بیشتر را کسب نموده و در دریف ۵ بهترین کشور از جمله ۱۲۰ کشور قرار خواهد گرفت.

ضمیمه ۱: جدول ذیل نشاندهنده برنامه های کمیسیون، تعداد اشتراک کنندگان و تاریخ آن می باشد

شماره	نام برنامه	تاریخ میلادی	تاریخ هجری	اشتراک کنندگان	
				مرد	زن
۱	برنامه آگاهی در وزارت مواد مخدر + ملاقات نظارتی با وزیر	28/03/2017	۰۸/۰۱/۱۳۹۶	۶۰	۱۰
۲	برنامه آگاهی در وزارت فواید عامه + ملاقات نظارتی با وزیر	1/4/2017	۱۱/۰۱/۱۳۹۶	۴۱	۱۰
۳	برنامه آگاهی دهی در ارگان های محل	3/4/2017		۳۵	۶
۴	برنامه آگاهی دهی در ریاست تربیت بدنی + ملاقات با معاون فنی	9/4/2017	۲۰/۰۱/۱۳۹۶	۶۵	۱۴
۵	برنامه آگاهی در وزارت انکشاف دهات + ملاقات نظارتی با وزیر	11/4/2017	۲۲/۰۱/۱۳۹۶	۶۱	۸
۶	برنامه آگاهی دهی در شورای اجتماعی فورملیان	1-2/04/2017		۳۷	۲
۷	نشست مشورتی با لوی سازنوال افغانستان	18/4/2017			
۸	ملاقات نظارتی با کمیسیون اصلاحات اداری	23/4/2017			
۹	برنامه آگاهی دهی در وزارت صحت عامه	26/4/2017		۴۱	۱۰
۱۰	آگاهی دهی در وزارت تجارت و صنایع	2/5/2017		۳۶	۱۱
۱۱	آگاهی دهی در کمیسیون اصلاحات اداری	8/5/2017		۴۱	۲۷
۱۲	آگاهی دهی در شرکت برشنا	8/5/2017		۳۰	۴
۱۳	ورکشاپ عالی در مورد بررسی شکایات و تعریف استثنائات	13/5/2017		۱۱	۱
۱۴	سومین ورکشاپ نظرخواهی در مورد ستراتیژی ملی	21/5/2017		۸	۳
۱۵	کنفرانسی مطبوعاتی / گزارش سالانه و گزارش نظارت ادارات	22/5/2017		۱۰	۹
۱۶	اشتراک در جلسه جامعه مدنی و ارایه پرزنتیشن	24/5/2017		۱۷	۴
۱۷	برنامه آگاهی دهی در وزارت زراعت مالداري و آبیاری	30/5/2017		۵۱	۱۳
۱۸	برنامه آگاهی دهی در وزارت شهر سازی و مسکن	20/6/2017		۲۵	۶
۱۹	برنامه آگاهی دهی در سره میاشت	4/7/2017		۳۶	۴
۲۰	افتتاح ستراتیژی ملی دسترسی به اطلاعات	20/9/2017		۱۳۱	۳۰
۲۱	برنامه آگاهی دهی در وزارت مهاجرین	13/8/2017		۸۳	۲۱
۲۲	برنامه آگاهی دهی به همکاران ولایتی ارگانهای محل	7/10/2017		۹۴	۹
۲۳	تجلیل از روز جهانی دسترسی به اطلاعات	27/8/2017		۱۳۸	۴۳
۲۴	برنامه آگاهی دهی در وزارت ترانسپورت	9/10/2017		۲۹	۱
۲۵	برنامه آگاهی دهی در ریاست مستقل امور کوچیها	23/10/2017		۱۶	۱
۲۶	گردهمایی حق همگانی دسترسی به اطلاعات/ کمیسیون و یونسکو	26/10/2017		۶۶	۲۶
۲۷	برنامه آگاهی دهی در اطاق های تجارت به صنایع	12/11/2017		۱۹	۱
۲۸	برنامه آگاهی دهی در اداره عالی تفتیش	18-11-2017		۴۲	۱۰
۲۹	برنامه آگاهی دهی در اداره لوی څارنوالی	26/11/2017		۳۱	۸
۳۰	برنامه آگاهی دهی در د افغانستان بانک	28-11-2017			۲۹
۳۱	برنامه آگاهی در اداره عالی حفظ محیط زیست	3/12/2017		۷	۲۲
۳۲	برنامه آگاهی دهی در وزارت عدلیه	6/12/2017		۴	۱۰
۳۳	اتحادیه ملی کارگران (کارکنان)	16-12-2017		۲۸	۷
۳۴	برنامه آگاهی دهی مشرانو جرگه	24-12-2017		۵۱	۱۴
۳۵	برنامه آگاهی دهی در شکایات انتخاباتی	26-12-2017		۲۵	۱۶

۲	۲۲		31-12-2017	برنامه آگاهی دهی در ریاست دارالانشاء شورای وزیران	۳۶
۲۸	۲۸		2/1/2018	برنامه آگاهی دهی در کمیسیون مستقل انتخابات	۳۷
۹	۳۵		14/1/2018	برنامه آگاهی دهی در بانک ملی افغان	۳۸
۰	۲۱		24/1/2018	برنامه آگاهی دهی در اداره انکشاف زون پایتخت	۳۹
۶	25		6/2/2018	آگاهی دهی به مسین نهاد های مدنی و رسانه ها کاست	۴۰
۳	۳۵		18-2-2018	آگاهی دهی به مسین وزارت حج و اوقاف	۴۱
۰	۲۳		19-2-2018	آگاهی دهی به مسین کمیسیون نظار بر تطبیق قانون اساسی	۴۲
۳	۴		19-2-2018	آگاهی دهی به مسین ولایتی مؤسسه برابری و دموکراسی	۴۳
۳	۳۵		3/3/2018	برنامه آگاهی دهی در اکادمی علوم	۴۴
۷	۷۳		5/3/2018	برنامه آگاهی دهی اداره مرکزی احصائیه	۴۵
۶	۵۳		14/3/2018	اداره ملی نورم و استندرد	۴۶
۴	۱۸		13/3/2018	وزارت دولت د رامور رسیدگی به حوادث	۴۷
۴	۱۹		25/3/2018	کمیته مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری	۴۸

ضمیمه ۲: جدول مشخصات اعضای کمیسیون و تمام کارمندان دارالانشاء

اعضای کمیسیون				
شماره	نام مکمل	موقف	شماره تماس	نشانی ایمیل
۱	حوا علم نورستانی	رئیس	۷۹۹۳۱۱۴۷۳	h.nooristani@ocai.af
۲	سید اکرام افضلی	معاون	۷۸۸۲۶۶۶۴۵	i.afzali@ocai.af
۳	عطا محمد یاری	منشی	۷۷۷۲۹۲۳۵۹	a.yari@ocai.af
۴	نور ولی خان نور	عضو	۷۹۸۸۰۲۱۱۱	n.noor@ocai.af
۵	عبدالشکور دادرس	عضو	۷۹۹۴۰۶۴۹۴	a.dadras@ocai.af
۶	عبدالعزیز دانش کړوخیل	عضو	۷۰۰۲۲۵۳۷۵	danish@ocai.af
۷	عین الدین بهادری	معاون	۷۷۹۱۹۴۹۲۰	a.bahoduri@ocai.af
۸	فهیم دشتی	عضو	۷۰۰۲۷۴۵۲۶	f.dashty@ocai.af
۹	نجیبه مرام	عضو	۷۰۰۲۴۱۸۴۵	n.maram@ocai.af
۱۰	عزیز آقا فیضی	عضو	۷۸۷۸۴۰۰۶۳	a.faizi@ocai.af
۱۱	حامد فضلی	عضو	۷۹۷۲۱۴۹۶۰	s.fazli@ocai.af
۱۲	بهشته صافی	عضو	۷۷۸۰۴۲۰۶۱	Heela92.safai@gmail.com
۱۳	محمد قیوم ابراهیمی	عضو	۷۸۷۴۸۸۳۵۶	q.ebrahimi@ocai.af
دارالانشای کمیسیون				
شماره	نام مکمل	موقف	شماره تماس	نشانی ایمیل
۱	شیر علی قاسمی	آمر دارالانشاء	۷۹۰۵۴۵۴۶۰	s.qasimi@ocai.af
۲	ولی الله مصباح	هماهنگ کننده ملی	۷۹۹۸۴۳۰۷۷	w.misbah@ocai.af
۳	امان الله وزیری	مدیر عمومی مالی و اداری	۷۰۸۲۷۰۰۹۸	Amanullah.waziri123@gmail.com
۴	سید عبد الله افغانی	کارشناس ارتقاء ظرفیت	۷۹۷۱۳۷۵۷۵	a.afghani@ocai.af
۵	ظریفه بینش	مدیر عمومی نظارت و ارزیابی	۷۸۶۲۰۷۹۸۰	z.binish@ocai.af
۶	تمنا فقیر زی	کارمند نظارت و ارزیابی	۷۸۰۵۰۵۰۸۵	
۷	نجات الله کبیرزاده	کارمند بخش شکایات	۷۸۱۳۱۴۰۱۰	nejat.kabir111@gmail.com
۸	مسیحه شیرزاد	کار آموز	۷۸۹۴۴۸۷۲۸	masihagohar@gmail.com
۹	شبانہ فیضی	کار آموز	۷۹۱۰۶۰۲۵۶	shabanafaizi17@gmail.com
۱۰	نادیه نایل	کار آموز	۷۸۴۹۵۸۷۸۵	nad.nayel@gmail.com
۱۱	محمد یونس	امربر و صفا کار	۷۷۱۷۷۳۴۵۱	
۱۲	گل بخت	آشپز	۷۹۸۱۰۹۸۰۹	